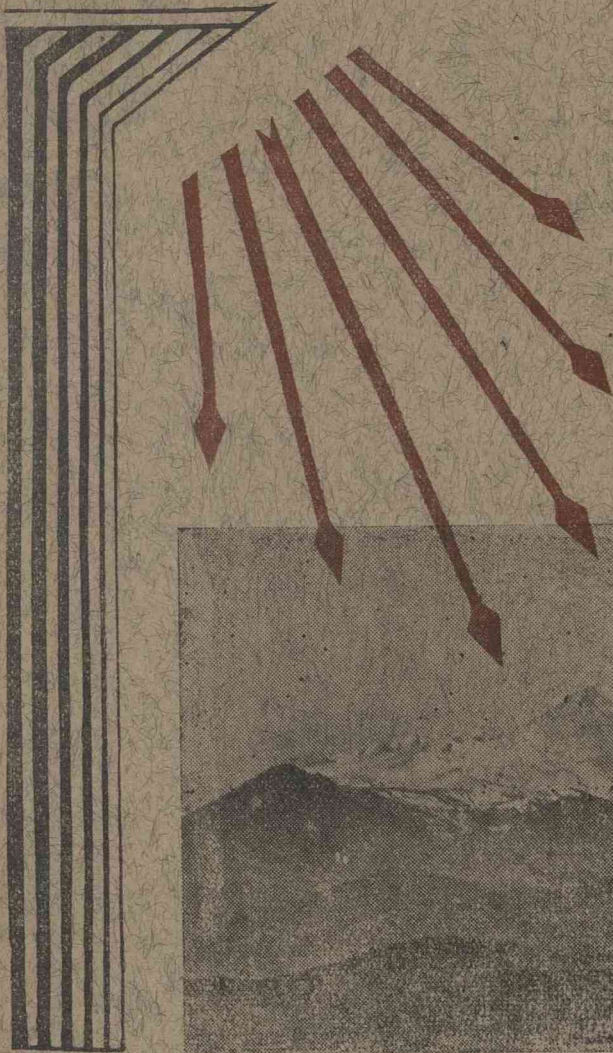

ERCİYES

KAYSERİ

Halkevi Dergisi

I-2
12-1

ERCIYES

KAYSERİ

HALKEVİ DERGİSİ

Erciyes Çocuğu

MİMARŞİNAN

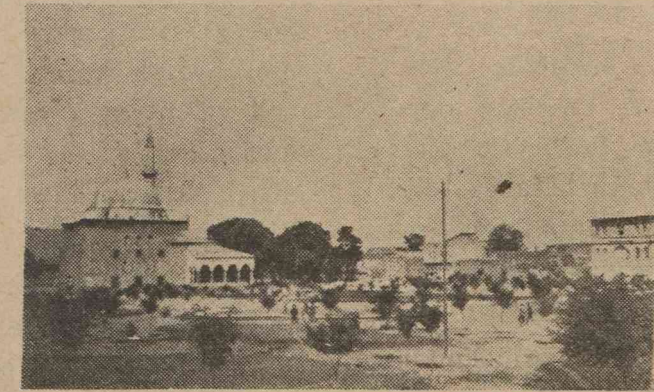
Sahir Üzel

İstanbulun zaptından 37 yıl sonra ve (1490) yılında idi, rengini denştirmeye başlayan koca İstanbulu bir taraftan bir birini takip eden şimşekleme yıldırımlar alt üst ediyor, diğer taraftan da bardaktan boşanırcasına yağan yağmurdan müthassıl seller bir çok mebaniyi harap, bir takım nüfusu helâk ediyor-du.

İşte İstanbul semavî bir afatın dehşet ve azameti altında çırpındığı bu yıl (Ağırnas) köynün mütevazı ve karanlık bir odasında doğan gürbüz bir Türk yavrusu da annesinden doya doya em-

diği sütle serile serpile büyüyordu. Tabiat orada İstanbulu görölmemiş bir afetle harap ediyor, buradada yine tabiat o beldeyi imar ve ihya edecek (Serî Mimarını cihan meşhur âlem koca Sinan) ı yetiştiriyordu. Derdi veren dermanıda verirmiş. Doğru! İstanbul onun kadar acı felaketi bir kere gördü. Fakat eserlerle orayı süsleyecek Mimarında anneler bir kere doğurdu.

Erciyesin insana tatlı ürpertiler veren geniş ufukları, cana can katan serin, temiz havası, içe yudum yudum ferahlık akıdan gülkokuları arasında gürbüzleşen bu Er-

Etrafı açılan ve bütün güzelliğile meydana çıkan Kayseri Mimarşinan camii

İÇİNDEKİLER

	Sahife
Erciyes Çocuğu	Sahir Üzel 33 - 35
Büyük yapıcı Sinan (şiir)	Hamdi Üçok 36
Medrese hatıraları	Hüsnü Savaşçın 37 - 38
Türk akınları	Sahir Üzel 40 - 39
Moti Guj Âsi (tercüme)	Şeref Gönençen 45 - 41
Biz böyleyiz (şiir)	Turabi 42
Halk edebiyatından örnekler (şiir)	43
Hava aşkı (şiir)	Hamdi Üçok 45
Erciyes (şiir)	Cafer Tan 46
Ticari bir mukayese	Vefik Gölüdağı 47 - 49
Bayım (şiir)	Dikeçoğlu 49
Ata sözlerinin psikolojisi	Muhtar Erdemer 50-51
Prenses Mahperi	Fahri Tümer 52-54
Hayvancılık ve bayatlığın rolü	Ferit Cankocak 54-59
Nedir bilmem (şiir)	Dikeçoğlu 57
Endüstri hayatımızda inkişaf	Sahir Üzel 62 - 59
Fidanboylum	Haşim Nezihi 63
Spor ve kluplerin önemi	İ. Aytürk 64

ciyes çocuğu 23 yaşında iken (yayabaşlar) vasıtasile Anadolu içinden ilk defa toplanan gençlerle beraber İstanbul'a götürüldü.

Bu Gidiş, Türk mimarî tarihinin seyrini deniştirip inkişafına hız veren uğurlu bir gidiş idi.

Bu gidiş, ilham aldığı Erciye sin haşmetini, ufuklarının dehşetini Türk beldelerinde kuracağı muazzam abidelerle temsil edecek önürlü Türk sanatkârının tarihe yükselişi, göve fırlayışı idi. Sinan İstanbul'a götürüldüğü zaman Yavuz sultan Selim, İran hükümdarı şah İsmâile, Türk şecaat ve şehametini göstermek için yapacağı muharebenin hazırlıklarla meşgul idi. Sinan, İstanbul'da acemi oğlanlar mektebine verilmiş, sanatta (neccarlığı) tercih ederek, mektebin mahir ustalarının maiyetinde amelî tedrisata girişmişti.

Erciyesin bu sanatkâr çocuğunu bir az sonra, Yavuzun maiyetinde çaldıran harbinde, şah İsmâilin mağlubiyetle beraber Tebrizde, bir müddet sonra da çölleri aşarak İhramlar beldesinde ve Kahire saraylarında görüyoruz.

İçinde sanatın, mimarî tekniğin volkanları tutuşan Sinan, İstanbul'da bizans mimarisini görmüştü. Şimdi Tebrizde Acemin yapı şeklini, Kahirede Mısır hendedî güzelliklerini görüyordu.

Yavuz ölüyor. Erciyesin bu kahraman çocuğu bu defa da Kanuninin ordusu arasında Radusta Yunan mimarî tarzını tetkik ediyor.

Akindan Akına

*bir gün görmek isteyüp sınırın ötesini,
kır atımla getirdim uzakları yakına,
rehber ettim yoluma boz kurdun gürsesini,
Bahtımı bağlamadım ben feleğin çarkına...*

§

*Dolaştım kıt'aları birer basamak diye,
gök kubbe baş ucumda kurulu bir tak diye,
vuruştum her iklimde aradığım hak!... diye
kılıncım zaferlerden sonra girdi kınına!..*

§

*Bilginin doğuşunda Türkün himmeti oldu,
Neslim bu yer yüzünün son bereketi oldu,
Kmi Hataylı oldu, Kimisi Eti oldu,
Böylece devam ettim akınlardan akına.*

Hatay : Salâhattin Kutlu

Bodinin fethinde müftü zeman Ebüssuud efendi ile beraber bulunup ilmine boyun eğiyor. Muhaç zaferiyle sanat ruhunu cılandırıyor. Aşağı inip Bağdat seferine, yukarı çıkıp Van kal'asının zaptına iştirak ediyor. Ve bir çok zaferlerin kazanılmasına dehasile, zekasıle ve yüksek sanatile sebep ve amil oluyor.

Yavuzla kanuninin orduları bir taraftan ölkeler alıyor, iklimler feth ediyorken, Sinan da 70 sene durmadan işleyecek olan ruhundaki sanat ekümlâtörünü, cihan mimarî tarzının güzellikleriyle doiduruyor. ordular, ona iklim iklim staj yaptırıyordu. Bu gün ne o iklimler kaldı, ne o ölkeler... Fakat içi sanat enerjisi yüklü Mimar Sinanın o iklimlerden toplayıp kenoi yüksek dahasile mezc ederek yepyeni bir tarzla Türk toprağında

Karşısında herkesin eğildiği
Mimarsinanın şaheserlerinden
Selim'ye camii

yükselttiği ve bugün üzerinden asırların bir yel gibi okşayıp geçtiği muazzam ve bedîî eserler hala ayakta ve gelip geçecek asırları selâmlıyor. 1537 de Hassa mimarı olan Acem Alinin vefatı ile yerine Hassa mimarı oluyor. Artık (Seri mimarı cihan koca Sinan) ölmez sanat eserlerini yaratmağa başlıyor.

Bu tarihten ölümüne kadar tam yarım asır (51 yıl) bu yüksek vazifeyi tekniğin inceliğiyle, sanatın vuzuhile ifa ediyor. bu (51) yıl, elli bir asır kadar uzun bir

tarihtir. Bu tarihi, iki sahifelik dar bir yazıya sıkıştırmak mühal ile uğraşmak demektir.

Onun (350) inci yılını kutladığımız bu sene, namına İstanbul ve Ankarada heykel dikmek için umumî bir ceryan ve temayül vardır. Buna herkesten fazla hemşehrileri olan bizler seviniriz. Fakat asıl vatani olan Kaseride de onun için bir abide dikilmek ister. Bu bizim için bir borçturda!...

Lâkin bilmemki hangi heykel-tıraş, onu kendi eserleri kadar tebarüz ettirebilecektir. Ben asıl bu nokta üzerinde durmak isterim!..

Büyük yapıcı Sinana

Ululuğun heykeli bir ak saçlı pir gibi
Yüzünde yüz asırlık macaranın sahibi
Şu ergin Erciyesin dağlarından, taşından
Ve onun dik başından
İlham alıp elile mavi gökleri delen
Türk kanı, Türk zekâsı, Türk ruhile yükselen
Baş üstad, Mimar Sinan ey Erciyes çocuğu
Kavuşunda yok amma eski bir vezir tuğu
Devrinde üç sultana kendini saydıransın
Dağa, taşa hüküm eden sen de bir kahramansın
Bir yanından dar bulurken kılincinla meydanı
Selimiyede alt ettin Bizansın tavanını
Göksel bir mucizedir yaldızlı kubbelerin
Yerlere değer verdi granitten kemerin
Ne ünlü Mikelanjel, ne Biremante bile
Ölçüşemez seninle

Senin irdendir yalnız toprağın sert bağrından
Özleri yanıklara billor kaynak akıtan
Perut, Tuna boyunda akınlara yol kuran
Azgın seller ağzına çifte, çifte gem vuran
Bin bir şifa ve kültür yurdu yaratan Sinan
Vatanı baştan başa bayındırlatan Sinan
Tabiatı emrine senin kadar hiç bir er
Ram edip yaratmadı böyle sayısız eser
Sular senin yüz sürüp ayağından aktılar
Ağaçlar egildiler, taşlar yerden kalktılar
Üçyüz altmış tansıkın tarihte bir harika
Bundan büyük şan olmaz bir faniye, bir ırka
« Murad edindim taki bende olam mimar
Kemal ile koyam âlemde asar »
Deyen yüce dahî sen gerçek söylemişsin
Eğer Kamal olmasa batır giderdi izin
Kutlu anıdlarını işte o dur kurtaran
onun çapırnda değil, ne Yavuz, ne Süleyman
O bizlerden biridir, ne Tanrı, ne Peygamber
Onun adına bu gün Kamal Atatürk derler
Gökler onun gözünde toplanır yere iner
Yerler onun izinde yükselir göve değer
İşte Biz on yedi milyon o şefle yürüyoruz,
Öz yurdu yeni baştan betunla örüyoruz
Artık ey koca artist ruhun şad olsun inan
Perkârını taşıyor birlerce Mimar Sinan

Hamdi Üçok

Bu günün gençlerine armağan :

Medrese hatıraları ve Karakuvvet

Yazan : Hüsni Savaşçın

Bir kaç yazı sürecektir olan bu hatıralar, talebelik zamanımızda beş yıl devam eden medresedeki ikamet sırasında göze çarpan hadiseleri anlatacaktır. Aynı zamanda kara kuvvetin tahribatından da sırası geldikçe bahsedilecektir. Maksudımız ulu orta medreselere hücum etmek değil hakikati ortaya koymaktır. Vaktile birer sanat, Fen, Tıp, ilim tahsilleri için kurulmuş olan medreselerden evvelâ (Şeriate mugayir) diye Türkçe yazı kuruldu. Daha sonra Felsefe, tabiye gibi dersler çıkarıldı. İnhitat devam ede medreselerin en son iki meziyeti kalmış idi. Arap gramerini bellemek için yıllarca dirsek çürüttükten sonra bir az din bahislerini öğretmek, ikinci meziyeti de Asker kaçaklarına melce olmak.

Medreselerin tedris ve terbiyevî mahiyetini gaib ederek inhitat etmesi Osmanlı hükümetinin inhitatı ile muvazi gibidir. Padişah ve medrese inhitata sürüklenmekten biri biri ile yarış etmişler; ne gariptir ki ikisininde akibet felce uğrayıp rahmet rahmana kavuşması aynı zamanlara tesadüf eder.

Hoca ve Padişah el, ele verip medeniyetçe Türklerden çok geri olan Avrupanın, ronesanstan sonraki ilmi terekkilerini düşünerek medre-

eleri asrî ilimlerle techiz etseler hiç şüphe yoktu ki bu gün cihanın en yüksek müessesesi olan Oksford ve gem-biriç sırasında hatta onlardan daha ileri olurdu. Nitekim Oksford, gem-biriç binaları halâ eski kendi medrese tarzlarını muhafaza etmektedir. Kütenbergin Mayansta kurduğu medeniyet manivelesi matbaa, cahil, mutaassıp Avrupanın karanlık dehlizlerini nurlatmağa başladığı zamanlarda veresei enbiyalık davasında olan bizim ulamayı osmaniye şeriate muğayır diye matbaayı kabul etmiyor. Aksine olarak medreselere konan tabîî, içtimâî, Riyazî, ilimleri şaytanirecim gibi medreseden kovuyordu. İlim sahasında Avrupa ile Muvazene çoktan bozularak eski cahil avrupa dev adamlarla ileriyordu. Eski ve hakikatî âlim medreselerde aksine olarak rucât ve irtica için bu günkü tayyare hızını kölkede bırakacak süratle taş devrine doğru uçuyordu. İlk zamanlar sişnesinde nice Edip, şair, müverrih, Riyazî, yetiştiren [1] Medreseler son asırlarda hiçe inmişti.

Geriliğin derecesini bir kaç basit misal ile anlatalım:

1 - Medresede felsefe okuyan zındık olur.

2 - Medresede Türkçe edebiyatla iştiğal eden nauzübillâh kâfir olur.

3 - Medresede Tabii ilimlerle meşgul olmak şeran caiz değildir.

4 - Medresede Tarih , coğrafya okumak bidatı seyyiedir.

5 - Medresede resim yapmak eli yazubillah put perestlik demektir.

6 - Medresede çok yazı yazmak zaten alâmeti küfürdür. [2]

7 - Medresede kabir ve cennet lisanı olmadığı için Türkçe eser yazmak mekruhtur.

Ey Atatürk gençleri! Bu saydığım yedi kara kuvvet levhasını şaka sanmayın! (Şeriata muğayir) teranesi altında binlerce misal bulmak kabildir Fakat bu günkü bahsimize dahil değildir.

Medresenin son günleri iyi bir tiyatro mevzuunu teşkil edebilir. Hemde çeşitlerle: Tirajedi, komedi...

Medreselerin son günleri feci ve korkunçtu. Orası her gün binbir faciyanın makesi idi. Bir defa yüzbinlerce Türk gencinin ömrü boşuna çürütülüyordu. 12 - 15 yaşında iken medreseye giren molla 15 - 20 yıl medrede okuduktan sonra (Âlim) olurdu.

Öyle Alimki felsefenin fesini duymamıştır. Derdini anlatmak için bir satır arzuhal yazamaz. Gazeteyi güç belâ okur. Yedi buçuk okka tuzun 35 şer paradan ne tuttuğunu bulamaz. Tarihten iki vaka, Coğrafyadan üç memleket bilmez. Evet bunları bilmez, bulamaz, anlamaz, ama o (Alim) idi. Hatta Padişah ona icazet aldığı gün bir de (Alimlik) nişanını vermişti. Binaenaleyh bu adam Alim'dir. Onun her dediği hakikattir. Ona itiraz edilmez [3] O halkı gafletten kurtararak cennete gönderecekti. Cennetin

anahtarı o alimde idi. Onun ilk ve son vazifesi halka bu dünyayı unutturmak daima halkı cennete teşvik etmektir. Dünya zaten fanidir, cifedir!!

İşte bu alim memleket için pek korkunç bir heyülâ idi. O alim sırasında bir ejderdir, Sırasında şiriyedand idi.

Elinde zülfikardan keskin bir silâhı vardı. O paslı silâh daima keskin durur. O silâh karşısında halkı titretir; Padişah titrer; o zamanın boynu bükük, sesiz, korkak benim gibi yüzlerce mektep talebesi de yılar. Bu silâh papaların aforuzundan da kuvvetli idi. O köhne irtica silâhının adını bu günkü nesil bilmez. Adını ben söyleyeyim. Tadını babalarına nenelerine sorsunlar. Onun heybetli adı (Fetva) idi.

Ben gelecek yazılarda medresenin terajediesinden ziyade komedi cehherlerini aramağa çalışacağım. Medreseleri aslındaki kutsal durumdan suçlu hale koyan zamanın cahil eçhel Padişahları o zamanın gafil uyuşuk hükümetidi. O zamanın ulema geçinenheyûlalarıdır. Yoksa Medrese devrine yetişen ve halen sağ olan neslin bu işte zerre kadar günahı yoktur.

[1] Medreseden yetişen hakiki alimlerden sırasında bahs edilecektir.

[2] Mütareke sırasında Fransız işgalinden cüret alan (...) müftisi efendi (...) vaizde kükremiş olan gibi bana hücum ederken (Behcetül - Envar) dan bir fetva çıkararak mekteplerde fazla yazı yazdırmanın küfür olduğunu söylemişti. Bilahare milli çeteler gelince korkudan tariki h'dayete sülûk ederek kuvvayı milliyeye iltihak eden bu zavalı hocayı şimdi bu satırla af ediyorum. kendisi sağdır kuvvayı milliyeye çok yardım etmiştir.

[3] İcazet layları çok enteresandı. Makarır ulema olan İstanbul medreselerinde orta oyunu oynandığı vakidir.

Tarih realitelerinden :

Türk Akınları Ercaslar Buralarda

- 2 -

Sahir Üzel

Yine binlerce yüz yıl evvel idiki Yokarıdan Altay ve Tanrı dağlarının, aşağıdan Himalyanın, şarktan Kafkasların çemberlediği ve bu dağların geniş çevrelerinde milyonlarca nüfuslu, bin bir oymaklı büyük Türk milleti yaşıyordu.

Yalnız merkezî Anadolu'daki ad-sız dağın etrafındakiler değil, dünyanın başka yerlerindeki insanlar bile halâ kaya oyuklarında, ağaç kovuklarında ormanlardan ot bulub yiyerek, derelerden su bulub içerek karanlık ve derin bir vahşetle ömür sürerlerken orta Asya yaylasındaki bu Türkler tabiatın elverişli şartları içinde serile serpile genişleyip atılğan bir kudretle kereste ve maden devirlerini bitiriyor, ucsuz bucaksız ormanlardaki At, Deve, Koyun, Keçi gibi yabani yıkları tutub hem istegine ram ediyor, hemde bulduğu Arpa, Buğday, çavdar gibi taneleri toprağa ekerek bu hayvanlarla ekim yapıyor, gıdanın tohumlarını, medeniyetin malyalarını alın terile yoğurub kafa kuvvetile besliyor ve büyütüp her tarafa yayıyordu.

Her şeyin başı gibi, bir de sonucu var. Baş ucundan beşeriyetin ilk yaradılışına ilmi'li olan Türk neslinin ana yurddaaki bu düzenini yine tabiat şahlanan kudurğanlığıyla yavaş yavaş bozmağa başlıyor. Önce ya-

ratup sonra öldüren kendi yapıp kendi yıkan bu tabiat, Büyük Türk yurdunun çevresindeki dağlarda olgunlaşan cumudiyelerin de devrini sona erdiriyor ve kaskaca kıtanın iklimini yavaş yavaş deniştiriyordu.

Bu sebebdan ötürü denizler gitgide küçülüp göl haline, göller azalub bataklığa dönüyor. Büyük nehirler ırmak, ırmaklarda dere oluyor. Önce yağmurla sulanan yeniyeşil ovalar, sonraları kuraklaşub kuruyor, yeni yeni faydasız kara parçaları meydana çıkıyordu.

Bu deniştirme yetmezmiş gibi, şimaldan yıldırım süratle esmeğe başlayan şimşekleme fırtınaların getirdiği kum dalgaları bulut gibi Türk yurdunun semasına gerilip yağmur gibi aşağı akarken, yağmur yüklü faydalı bulutlar da yine bu fırtınalarla Asyanın kuzayındaki ölkelere dağılarak gidiyor, büyük

asya kıtasının göbeğindeki dörtbaşı mamur Türk yurdunun iklim şartları baştan başa değişip toprak fakirleşiyor, ve bu umûmî felaket karşısında buradaki milyonlarca Türk, yurd değiştirmeye mecbur bulunuyordu.

Tuğlar çekilip davullar düvülerek milyonlarca insan, önüne dikilen büyük bir seddi yıkupda ileriye doğru atılan bir sel gibi, işte bu geniş oluktan Çine, Hinde, ön asya, Şimali Afrikaya, Avrupaya bir insan denizi şeklinde binlerce yıl akıp duruyor.

Evler yıkılıp çadırlar yapılıyor, obalar kaldırılıp otağlar işleniyor ve bunlar derlenip toplanıp ehlileştirilen hayvan sırtlarına yükletilerek garbe doğru iki yoldan kafile kafile göçler, dalğa dalğa akınlar başlıyor.

Oral dağlarla Hazer denizi arasından ve kara denizin şimalinden göç edenler kara deniz çevrelerine, Tuna kenarlarına, Trakya, Makidonyaya, Tisalyaya, Yunanistanına taşınıyor. Himalyanın kuzey ve güney etekleri boyunca ilerleyip Kafkas dağlarından aşanlarda Mezapotamyaya, Anadolu, Mısır, Suriyeye geçiyor ve yurd yaptıkları her yerde medeniyetin ocağını tutuşturarak yerlilerde medeniyete sokmağa

başlıyor.

Bir zamanlar karşısında insanlara diz çöktürtüp kendisine tapındıran ve sonra başındaki ateş sönünce gök-sünde yep yeni bir iklim yaratarak sırtından vahşi insanlara yer veren adsız dağın, suyu ve havası güzel yaylalarını, avuç içi gibi düm düz ovalarını, cennet gibi yem yeşil Dağ cteklerini, uçsuz bucaksız güneş görmez ormanlarını şarktan gelen bu Türk göçmenlerinden(ERCASLAR) görünce yıllardır At ve öküz sırtında çadır ve tuğ altında çekdiklerini unutarak:

— Oh, işte güzel bir ynrđ !...

Diyerek Tuğları kurup, çadırları geriyor ve yerleşmeye başlıyorlar.

Ercaslar, bu yüksek ve adsız dağın bir zamanlar ateş kusub kül savurduğunu ve yanı başındaki büyük bir gölü de ateşle kuruttuğunu, kendilerine yavaş yavaş alışıp ısınmağa başlayan ürkek ve korkak yerlilerden öğrenince soyu sopu belli olmyan bu adsız dağa kendi oymaklarının adını takıyorlar:

— Ercas, Erciyes!

Engin denizlerin uçsuz bucaksız bağrında dağılıp, kendini sahilden sahile vuran zavallı büyük gölün adsız dağdan intikamını Türk ercaslar almış oluyor: Ateşi sönmüş, bu eski ve soysuz ilâhın alnına türkçe yazılı (Erciyes) mührünü basıp cihan tarih ve haritalarına onun adını yazdırub sanını tanıtan Türkler!..

Türk Erciyesi, sut be süt Türk ve asırlardır Ercasların adını taşıdığı için mukaddesdir. Yoksa kendisine vaktile tapınıldığından değil.

MOTİ GUJ - ÂSİ

RUDYARD KIPLİN den

ÇEVİREN : Şeref Gönençen

Bir zamanlar Hindistanda kahve yetiştiren bir çiftçi vardı. Kendisine ait ormanlı bir araziye söktürüp yerine kahve diktirmek istiyordu. Ağaçları kestirdi, toprağın yüzünde kalan dalları, gövdeleri ve çalıları da yaktırdı, fakat toprağın altındaki kökler duruyordu. Yaksa işler pek ağır gidecek, dinamitle sökse pahalıya çıkacaktı. Kök temizlemek için en iyi vasıta bütün hayvanların Lordu olan fil idi. Dişleri varsa kökleri dişleriyle söker, yoksa halatlarla çekip çıkarırdı. Binaenaleyh çiftçi birer, ikişer, üçer, eline ne kadar geçerse, fil kiralamağa başladı ve işe koyuldu.

Kiraladığı fillerin en iyisi Hintlilerin (Mahut) dedikleri fil sahiplerinin en kötüsüne aitti ve bu fevkelâde hayvanın adı (Moti Guj) du. O sahibinin yegâne ve tam manasiyle malik olduğu şeydi ki bu hal yerli kanunlara hiç uymiyordu, çünkü Moti Guj kırallara lâyük bir mahluktur. Adı kendi dilimize çevirirsek (inci il) manasını veriyordu. Ne iseki o havalinin idaresi Britanya hükûmetinde idide Dessa, filin sahibi, filine tam manasiyle sahip olabiliyordu. Dessa çok sefiş bir adam dı. Filinin gücü sayesinde bir kaç para kazandımı körkütük oluncaya kadar içer, elinde daima dolaşdığı bir çadır kazığıyla Moti Guj un ön ayağının

irnağına vururdu. Bu gibi hâllerde Moti Guj Dessa dan bir dakkacık olsun ayrılıp onu yalnız bırakmazdı. Çünkü bilirdiki Dessa onu dövdükten soura hortumunu kucaklar, ağlar ve onun « Sevgilim, hayatım, canımın ciğeri » gibi sözlerle gönlünü alır ve ona bir az da likör verirdi, Moti Guj liköre bayılırdı. Pirinç rakısı eline geçerse hiç kaçırmaz, olmazsa hurma usaresiyle fit kalırdı. Dessa ekseriya içer, caddenin ortasına uzanırdı, Moti Guj dört bacağı efendisinin üzerine gerer ve onu ata, arabaya, insanlara çiğnenmekten korurdu. Artık Dessa düştüğü yerden kalkacak kadar kendine gelmeden o yoldan hiç bir şey geçemezdi.

Bu kök temizleme işinde gündüzleyin uyku denen şey yoktu. Halbuki üeret de tehlikeye konamayacak kadar dolgundu. Dessa, Moti Guj un boynat oturur, kumandalar verir, Moti Guj da kâh muazzam dişleriyle kökleri söker atar, kâh muhteşem omuzlarına halatı geçirerek çekip çıkarırdı. Dessa kulaklarının arkasını tekmeler ve ona fillerin kralı olduğunu söylerdi.

Akşam olunca Moti Guj üçyüz librelük yeşil gıdasını bir urupluk pirinç rakisiyle işkembeye indirirdi. Dessa yatma zamanı gelinceye kadar Moti Guj un dört bacağı arasına oturur onun yiyeceğine ve içgisine ortale olurdu. Haftada bir defa da

Biz böyleyiz

(Eskiler gibi)

Aşık ona derler ki ola mesti harabat
Bir cur'a ile hak yolunu var ederiz biz
Demsazi neyiz hu çekeriz şamü seher hem
Mihrak nefesiz her yeri bernar ederiz biz
Mecnûnü melâmet zedei bezmi cihanız
Hüşyarı da divanei bimar ederiz biz
Şeydayi adem, merdi serazadı vücuduz
Ferda gamını bülbülü gülzar ederiz biz
Bazarı muhappette bizim beyi şiramız
Sahpayı ilâhî satarız kâr ederiz biz
Meydanı tevazu bize firdevsi maali
Bikesleri, sailleri hunkâr ederiz biz
Afakı temaşaya çıkan murgu semavî
Görmezse bizi ru'yetini dar ederiz biz
Esfelde gezen marı münakkaş dahı olsa
Biz de yedi beyzayı bütün yar ederiz biz
Âli nazarız katrayı derya görürüz hep
Her zerreyi bir âlemi esrar ederiz biz
İnsanı kemalında ara kesbi kemal et
Nadanları münkirleri berdar ederiz biz
Biz mesti meyi bezmi elestiz bu cihanda
Esrarımızı ehline izhar ederiz biz
Vahdetten alıp zevkımızı ilmü ledünle
Hep (lâyı) da (illâyı) da tezkâr ederiz biz
Sermesti meyi aşkolalı şimdi "Türabî"
Duzehları de cenneti ehya ederiz biz

Türabî

Moti Guj u nehre götürürdü. Moti Guj Sığların üzerine şahane bir vaziyette yatar, Dessa bırı paçavra ile onun bir tarafını yıkar, öteki tarafına sıra gelince Moti Guj efendisinin böğrüne vurduğu tokatla öbür tarafına döner, sonra Dessa onun gözlerini ve ayaklarını dikkatle muayene eder, temizler ve göz ağrısı yapacak mikropların birikmiş olması, bir yara veya bere olması endişe-

siyle ırı kulaklarının yelpazelerini, saçaklarını çevirir ve temizlerdi. Bu dikkatli muayeneden sonra Moti Guj simsiyah, parılparıl bir hâlde, kopardığı bir dalı hortumuyla üç metre havada sallayarak, Dessa da kendi uzun ıslak saçlarını örerek dönerlerdi.

Ne kazançlı, ne müsterih hayattı, eğer Dessa kendini tamamen içkiye kaptırmamış olsaydı!... Zevk yapmak,

İç keyf yabmak hevesine düşmüştü. -tiği şey onu hiç bir iyiliğe götürmemekle beraber insanlık hassasını da üzerinden kaldırıyordu.

Hizmet ettiği çiftçiye giderek, « Annem öldü. » iye dağlamıştı. Çiftçi :

« Annen iki ay önce fidan dikme zamanı ölmüştü; geçen yıl benim yanımda çalışırken bir daha öldürdüy-dün; şimdi gene öldü diyorsun... » dedi çünkü o yerliliğin o gibi hallerine alış-kındı. Dessa daha yanık ağlayarak:

« Bu defa ölen halamdır. Benim için bir anneden farklı değildi. Tam on sekiz tane küçücük çocuğu aç ve susuz ortalıkta kalmışlar; onların küçücük midelerini benben başka doyuracak kimseleri yok. » dedi ve kafasını yerlere çarpmağa başladı. Çiftçi:

« Sana haberi kim getirdi? »

« Postacı. »

« Bu hafta posta bile yoktu. Çekil bakiyim işinin başına. »

« Köyüme kırıp geçiren bir hastalık düşmüş. Bütün karılarım ölüyor. » Bu defa hakikatan göz yaşları dökerek inliyordu. Çiftçi:

« Çağır bana Çihun u, senin köyünden gelen adamı, dedi. Çihun geldi.

« Çihun, bu adamın karısı varmı? »

« Onun? Hayır. Bizim köyden onun suratına bakacak kadın çıkmaz. Fillerle evlenirle: de onunla evlenmezler. »

Dessa böğürerek ağlamağa başlamıştı. Çiflik sahibi:

« Şimdi başına bir belâ açacaksın. Def ol işine! » diye bağırdı. Dessa, kafasına doğan bir ilhamla yutkuna-rak,

Hlk Edebiyatı örneklerinden :

*A benim baktıyarım
Gönülde tahtı yarım
Yüzünde göz izi var.
Sana kim baktı yarım.*

§

*Bahçe pezûk değilmi?
Yürek ezik değilmi?
Ben sevdim eller aldı
Bana yazık değilmi?*

§

*Karşıdan yar geliyor
Sakosu dar geliyor.
Ben sevdim eller aldı
O bana ar geliyor.*

§

*Tesbithine mercanım
Neren ağrıyor canım.
Cesedde bir canım var
Satar sana harcarım.*

*Ayrıldım güldüm senden
Saçı sümbülüm senden
Daglar araya düştü
Kesildi yolum senden.*

§

*Sabahdır ezana bak
Kabrime kazana bak
Azrailin suçu ne
Defteri yazana bak*

« İki aydanberi ağzıma içki koyduğum yok. Bu göz karartan çetin işten uzak bir yerde doyunciya kadar içmek istiyorum. Kimseye bir zararım olmaz. » dedi. Çiftçinin yüzünü bir tebessüm kaplamıştı.

« Dessa şimdi doğruyu söyledin. Eğer Moti Guj u bize çalıştırmak için bırakırsan sana izin veririm. » dedi. Dessa,

« Göklerin ışığı daha kırk yıl yanar. On kısacık günden fazla uzaklaşmam. On gün üzerine, sadakatime, şerefime, vicdanıma, dönerim. Benim mukaddes ve kıymetli Moti Guj um; sen de izin veriyormusun?»

İzin çıkmıştı. Moti Guj bulunduğu ağaç kümesinin gölgesinden çıkarak hortumuna çektiği toprakları kendi üzerine püskürtüyor ve sanki Dessaya geri dönünceye kadar kafasına böyle topraklar yağdıracağını anlatıyordu. Dessa, Moti Guj un önüne geçerek:

« Kalbimin ışığı, sarhaş un, Kudretin dağı, kulağını bana ver! » dedi Moti Guj kulaklarını kabarttı, hortumuyla selamladı. Dessa,

« Gidiyorum. » dedi. Moti Guj un gözleri parıladı. Çünkü o da efendisi gibi tenezzühü. seviyordu. İnsan zaten iyi şeyleri hep yollarda, seyahatta öğrenebilirdi.

« Fakat sen, yaygaracı ihtiyar domuz, burada kalıp çalışacaksın. »

Moti Guj un gözlerine gelen parıltı sönüp gitmişti. Fidanlıkta kök sökmeye karşı öyle nefret duyduki... Bu dişlerini de fena hâlde acıtiyordu. Dessa:

« On gün kadar uzaklaşacağım. Oh benim sevgili dostum! kaldırır şu ayağımı, on günün hatırında kalması

için on sopa vurayım. Kurumuş bataklığın siğilli kurbağası, » dedi ve elindeki çadır kazığıyla Moti Gdj un tırnaklarına on sopa vurdu. Moti Guj homurdanıyor, ayaklarının birini basıp birini kaldırıyordu. Dessa,

« On gün, Çihunun emredeceği yerde kök söküp ağaç çekeceksin. Kaldır bakalım Çihunu, boynuna oturt! dedi. » dMoti Guj hortumunun ucunu kıvırdı, Çihunu bu kıvrırma ayağını koydu ve Moti Guj da onu boynuna çıkardı. Dessa ağır ankosu (demir fil çomağı) Çihuna verdi. Çihun Moti Gujun çıplak kafasına demir küsküyü bir kaldırım taşına indirir gibi indirdi. Moti Guj homurdandı Dessa:

« Uslu dur! Kuytu ormanların hınzırı! Artık on gün senin Mahutun Çihundur. Haydi şimdi benimle vedalaş, bakayım, ciğerim, Moti Guj um efendim, Kırılım! Yaratılan bütün filerin elması, sürünün zambağı: değerli sıhhatini koru, faziletli ol. Adyöl »

Moti Guj Hortumunu Dessa ya doladı ve havaya kaldırarak iki defa salladı. Bu Moti Gujun vedalaşma tarzı idi. Dessa çiftlik sahibin ,

« Muti Guj artık çalışır. Şidi ben gidebilirmiyim? » dedi. Çiftçi evet makamında başını salladı ve Dessa ormana daldı. Moti Guj kök sökme işine dönmüştü.

Çihun ona karşı merhametli davranıyordu, fakat o gene kendini bıçare, metrük ve bedbaht hissediyordu. Çihun ona topak tobak baharat yediriyor, çenesinin altını gıdıklıyor, işten döndükten sonra Çihun un mini mini çocuğu onunla oynuyor, şakalaştırıyor,

karısı daima « Sevgilim! » diye hitab ediyordu; fakat Moti Guj u bunların hiç birisi tatmin etmiyordu. Dessa yı başka şeyler tatmin etmediği gibi. O, böyle ehli heyecanlardan bir şey anlamıyor, kendi kâinatının ışığına kavuşmak, içmeğe, sarhoş sahibine. vahşi dayaklara ve çılgın cksamalara kavuşmak istiyordu.

On birinci günün sabahı ışıdı. Dessa dönmemişti. Günün mola zamanı Moti Guj serbest bırakılmıştı. Etrafına bakındı, omuzlarını silkti ve başka bir yerde işi olan bir insan gibi yolu tuttu. Çihun arkasından;

« Hey! Hey! Geri dön! Gel benide boynuna oturt, yanlış doğmuş dağ! Yamaçların ihtişamı, dön! H.nd.stu »

HAVVA AŞKI

Haydi ey delikanlı! Yükselmenin çağıdır.
Gizli'deki sisleri ancak gökler dağıtır.
Mavi pempe ufuklar şahinler otağıdır.
Haydi ey delikanlı! Yükselmenin çağıdır.

§

Varsın Barlarda sönsün Holivot yıldızları
Çelik kanat takarken Atatürkün Kızları
Saracak. Okşayacak yerdeki adsızları
Etin, derinin değil, göklerin kucağıdır.

§

Aj, yıldıza eş olan, güneşe kardeş olan
ancak ona yakışır denmek, asıl kahraman
ne varsa onlarındır alkış, çelenk, şeref şan
Topraktan uzaklaşan Yığitin kocağıdır

Ağırnas

Hamdi Üçök

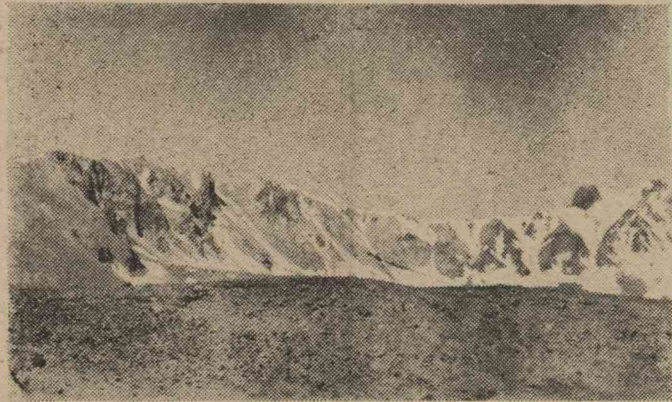
Moti Guj eski çalışmasını hiç de azaltmamış, çiftlik sahibini hayrete düşürmüştü. Dessa da yollar boyunca dolaşıp durduktan sonra kendine uygun bir zevkle izdivaç etmiş, içiyor, oynivor, tepiniyordu. Geçen günlerine ait hatıralarını dimağından çözülüp gidiyordu.

nın zeyneti, bu tarafa dön, yoksa kalın ayaklarının tırnaklarını patlatınciya kadar döverim. » diye bağırdı.

Moti Guj kibarca homurdandı, fakat itaat etmedi. Çihun bir urganla ar asından koştu ve onu yakaladı; Moti Guj kulaklarını ileri doğru dikti.

(Devam edecek)

ERCIYES

Dinleğin yurddaşlar medhin edelim
Her zaman dumanlı yelli Erciyes
Yaz ge ince seyrânına gidelim
Her dağlardan ünü belli Erciyes

§

Yaz gelince herkes baglara çıkar
Cümle dağlar hayran hep sana bakar
Eteğinde karlı buzlu su akar
Her renge boyanan allı Erciyes

§

Çevrende bahçeler Ayvalı, narlı
Çok yücesin başın dumanlı karlı
Sende eğlenenler hayatta kârlı
Ördeğinle durnan telli Erciyes

Kayserinin halkı hep meftun sana
Yâzların tutmuşlar Kemal'dan yana
Atatürkümüz gibi gelmez cihana
Anıların kovanda ballı Erciyes

§

Bir kez yağmur yağar dolu ile kar
Dost yüzün görmeğe iştihakım var
Cafer tandan kalsın sana yadigâr
Sakin gönüllerde dallı Erciyes

Cafer Tan

[“] 3 Mart 1938 de (ERCİYES) mecmuası
için söylenmiştir

Ticarî Bir Mukayese

VEFİK GÜLDAĞI

Milli Türk Kültürü yolunda kıymetli neşriyat ile her sahada olduğu gibi bir kaç sütununu da iktisadiyata ayırmış bulunan halkevimizin çıkardığı bu broşürde ilk yazımız bir başlangıç olmak üzere cumhuriyetten evvel ve sonraki ticaretimiz hakkında bir mukayeseden ibarettir.

Ticaretin dayandığı sermaye ne kadar kuvvetli olursa o nisbette esaslı ve daha verimli olduğunu hep biliriz. Fakat ticaret sermayeye dayandığı gibi sermayede asayişe, sükûne, adalete, bilgiye ve bir kelime ile medenî icablara ve bu icabların tahakkukuna dayanır.

Asayişin bulunduğu yerde sukûnet, sukûnetin bulunduğu yerde de adalet cari olur.

Bu hallerin mevcudiyeti pek hassas olan sermayeyi yaratırlar.

Bunun içindir ki; iktisadîcılara sorarsanız size sermayenin kartal kanadları gibi kanadları bulunduğunu ve işlemeğe müsaid emin bir saha gördükleri zaman derhal oraya doğru akına başladığını söylerler.

Ticari kurumlar bu nazariyeye göre -Merkür- ün asası bulunan timsallerine birer de kartal k nadı ilâve ederler.

Saltanat devirlerinde yaşayanlardan bugünde aramızda bulunanlar hep bilirler.

O zamanlar her tarafta şakavet,

her tarafta isyan ve ihtilâl saltanat hükümetinin dahili kudreti sarsar, harici mevkiini hiçe indirirdi.

Memleketin hiç bir yerinde asayiş bulunmadığı ve âdalette yürüdülmeyişi için meydana serbest bulunduşmanlar, bu ecnebi aletlere taraf, taraf isyan çıkarttırırlardı.

Her isyanı kısmı bir seferber olma takib eder. Bu hal binlerce Türk yavrularının silâh altına alınarak saltanatın yıkılmakta olan temellerini korumak ve asileri tedib etmek için sevk edilirdi.

Yemenlerde, Haranlarda ve daha bir çok yerlerde meydana gelen isyanları izale edemiyerek yalnız teskin için aylarca, senelerce, silâh altında memleket çocukları tutulurdu.

Bunların yarısı bakımsızlıktan, yarısı sari hastalıklardan kırılır, bir kısmı eşkiya kurşunlarla şehid düşer, cansız ve kansız bir kısımda memleketlerine dönebilirlerdi. Kırk beş yaşına girmiş ve fakat askerlik namı altında Yemenlerde çöllerde hayatının bir kısmını geçirmiş olanlar pek çoktu.

Bu şartlar altında bir gün sıcak memleketlerde o bir gün soğuk diyarlarda savaşmaktan kurtulamayan Türk çocuklarından hayatta kalanlardan hala aramızda bulunanlar vardır.

Kayseri ve civarındaki eski eserleri gezmek için Ankaradaki süfere heyetinden bir grup gelmiş ve bir çok eserleri tetkik etmişlerdir heyet bu meyanda Haydarbey köşkünde gezmişlerdir resim heyeti Haydarbey köşkünde göstermektedir

Türklüğün maruz bulunduğu bu zulumlar bu kahirler haricinde birde iktisadî perişanlığı vardır ki bunun neticesi olarak yurd içinde Türke yalnız reşberlik kalmıştı.

Hiç bir mesleğe giremeyen bu zavahların en küçük mayışet tarzile iktifaya mecbur kahlardı.

İşte bu saydığımız acı hakikatlar birer sebep teşkil ederek büyük, küçük ve sanayi, ticaret, ekalliyetler elinde kalmış ve Türk milleti bu ekalliyetlerin harağüzarı olmuştu.

Türk gençliği maişetini ya dev-

let kapusunda veyahut softalıkta arardı. Bunun en fena ciheti softalığa intisab eden kısmın dini alet ederek Türklüğü fakıruzaruretle ülfet ettirmeğe ve fakat kendileri için verimli bir hayat teminine uğraşdıkları sırada ekalliyetlerin memleket servetlerini kasalarında toplamaları idi. Softalar her türlü medeni terekkiyata mani oldukları bir sırada ekalliyetler topladıkları bu paraların gururu ve zenginlikleriyle bir taraftan Türk milletinin kanını sülükler gibi emerlerk diğer taraftan

da isyanlar, ihtilalar, suikasdlerle memleketi yıkmaya çalışırlardı.

Cenevrede istiklâl beratını alan Cumhuriyet hükûmeti saltanatın ve hatta meşrutiyetin o güçlüklerini ortadan kaldırmış ve şan ve şerefile takip ettiği millî siyasete en büyük azim ile sarılmış ve bu azminde her gün bir muvaffakiyet kazanmıştır.

Bugün memleket ticareti Türklere intikal etmiş bulunuyor. Türklük sanayide, ticarete ve her türlü teşebbüsatta ileri gidiyor.

Bugün kanunlarımız dahili ve harici emniyeti temin etmiş ve Türk ticaret ve sanayi her türlü kolaylıklara mazhar olmuştur.

Bunun semeresini de görmekdeyiz. Dünya iktisadiyatının karz geçirdiği şu anlarda memlekete haricîten sermaye de girmiş ve girmektedir. İşte Karabük müessesatı bu halı en canlı bir delili ve Cumhuriyet hükûmetinin en parlak ve muvaffakiyetli eserlerinden biridir.

Netice:

Görülüyorki, Cumhuriyet Türklüğe asayışı, sukûnu, adâleti ve bilgiyi temin etmiştir. Bunda devam ediyor ve edecektir.

Bu vaziyet karşısında millî sanayi ve ticaretin daha ziyade ilerileyeceğinden katiyen şüphe edilemez.

Bayım

Ezelden öğrendim sözü suhbeti
Kendime mal ettim derdû mihneti
Kimseden beklemem lütfü himmeti
Yoksa bu dünya ya yaşamam bayım.

Yaşamak zevkini tattım bir zaman
Varımı, yoğunu sattım bir zaman
Kırk ikilik topu attım bir zaman
Şimdi volkan gibi coşmam bayım.

Pendimi ustadan aldıktan kelli
Marifet gölüne daldıktan kelli
Baş mı efsâra aldıktan kelli
Öyle ulu orta koşmam bayım.

Ne yazı bilirsin ne okumayı
Çalış öğrenmeye bez dokumayı
Beynine fer veren o kumkumayı
Görünce aklına şaşmam bayım.

Atıver maskeni nesin görelim
İnsmisin, cinmisin hep öğrenelim
Eğer yüksek isen sana erelim
Boş yere tezeği aşmam bayım.

Ey « Dikecoğlu » nun kalemi, sözü,
Deniz gibi coşar boğarsın közü
Düşümde görürsem, lakin, öküzü
Korkudan sel gibi taşmam bayım.

Dikecoğlu

Ata sözlerinin psikolojisi

Yazan :
Muhtar Erdemer

2 — Ata sözlerinin tarihi ve socio-logique tetkiki:

Ata sözleri, kaili malûm olmadığı için bütün bir cemiyete ait olan, âdeta cemiyetin müşterek bir manevi melikî mahiyetinde bulunan bir şey olduğu için onların tetkiki cemiyetin örf ve âdetletlerinin, manevi medeniyetin tetkiki demektir. Bundan dolayı ata sözlerinin muhtelif devirlerde geçidiği şekilleri mütalea etmek meselâ: Cöçebe devirde, istilâ devrinde, İmparatorluğun teşekkülü zamanında, rücat ve inhitat zamanında veya aynı devrin muhtelif içtimai sınıfları arasında ata sözlerinin geçirdiği tahavvülleri tetkik etmek içtimei bir müessisenin tekâmülü tarihini yapmak demektir.

Bu tetkikler yukarıda zikr ettiklerimize istinad edeceği gibi bundan sonra gelecek olan psychologique tetkiklere de esas vazifesini görürler.

(Necib Asım) ın (Eski savlar) ismindeki küçük eseri bu neviden tetkiklere yegâne nümunedir.

3 : Ata sözlerinin Psychologique tetkiki:

Yukarıda verdiğimiz izhattan anlaşılırki Ata sözlerinin sureti umumiyyede insan mizacları, seciyeleri ve muhtelif ruhi vasıflarına göre tetkik edilebilmesi için evel emirde onların lisanî, tarihi ve içtimai noktai nazarlardan tetkik edilmiş olması lâzımdır. Çünkü içtimai şartlardan

müstakil olarak nazarı itibare alabileceğimiz mücerred bir insan şuuru yoktur. Şuur hadiselerinin tetkiki esnasında mutlaka onların bezendikleri harici manzaraları ve bu münasebetle onların dahil bulundukları içtimai muhitin şeraitini nazarı itibare almağa mecburuz.

*
*
*

Psychologique noktai nazardan Ata sözlerini tetkike başladığımız zaman orada evvelâ iki noktayı birbirinden ayırmak müvafık olur.

Birincisi : Ferdi seciye.

İkincisi : İçtimai seciye.

Ferdi seciye deyince içtimai şartlar nazarı itibare alınmaksızın doğrudan doğruya ferdi uzviyen - ruhi bünyesini ve bu bünye üzerinde teessüs eden ruhi vasıfları anlmalıyız.

Ferdi seciye üç noktai nazardan tetkik edebiliriz.

a - Yaşa göre: Filhakika ferdi seciy çocuk, mrüahik, kâhil ve ihtiyara göre değişir. Buluş yaşı, içtimai vazifelere fiylen duhul yaşı yorgunluk ve inziva yaşı hayatı ruhiyenin heyeti mecmuası üzerinde tesir icra eden ruhi ihtidalar (conversion) teşkil eder. Bundan dolayı atasözlerinin kıymet ve rağbet kazanması noktai nazardan da yaş psikolojisinin tesiri vardır.

b - Mizaçlar ve ruhi bünyelere göre : Filhakika yaşlardan mada insanlar doğuş itibarile bir birinden

çok farklı ruhi bünyelere ayrılırlar. Eskiden mizaçlar Demevi, Safravi, Asabi, Lenfavi diye ayrılırdı. Bugün bu tasnifin ehemmiyeti kalmamış gibidir.

Bunun yerine daha esaslı ve dahili güdde ifrazatına müstenid (Biyo psikolojik) tasnif kaim olmuştur. Onlara göre mizaçlar başlıca beş zümreye ayrılırlar.

I — Panarroya: Vasfı mümeyyizi içtimai intibaksızlık, nefsine fazla kıymet vermek ve romanitik görüştür.

II — Şizoidi: vasfı mümeyyizi içine kapanmak, cemiyetle irtibatını gayip etmek, hasılı kapalı adam olmaktır.

III — Sikloyidi : Yahut devri mizaç olup vasfı mümeyyizi muhitte ifrat ile merbut olmak, içtimai muhitin tahavvüllerine tabi olarak mütemadiyen tahavvül etmek, hasılı muhtavvül ve açık adam olmaktır.

VI — Mütehayyil (İmaginatif) tip: vasfı mümeyyizi muhayyelevî fartı inkişaf ve bütün hükümlerinde ifrat ve mübalagaya istidattır.

V — Mütehiyic (Emotif) tip: Vasfı mümeyyizi mütemadi ve taşkın bir teheyyüciyyet halinde olmasıdır.

Alealde ahvalda bu nevi insanlara (İpomanyak) denir.

Bu muhtelif tipler normal insanları gösterir. Bunların muhtelif nisbet ve derecelerde ifrata doğru gitmesi anormal insanı hatra mecnunu vucuda getirir. Bizi burada alâkadar eden normal tiptir.

c - Cinse göre : Filhakika ferdi mizaçlar ve seciyeler mevzuun erkek veya kadın olmasına göre değişir. Çünkü yaş ruhi tahavvülleri, ihtidalar

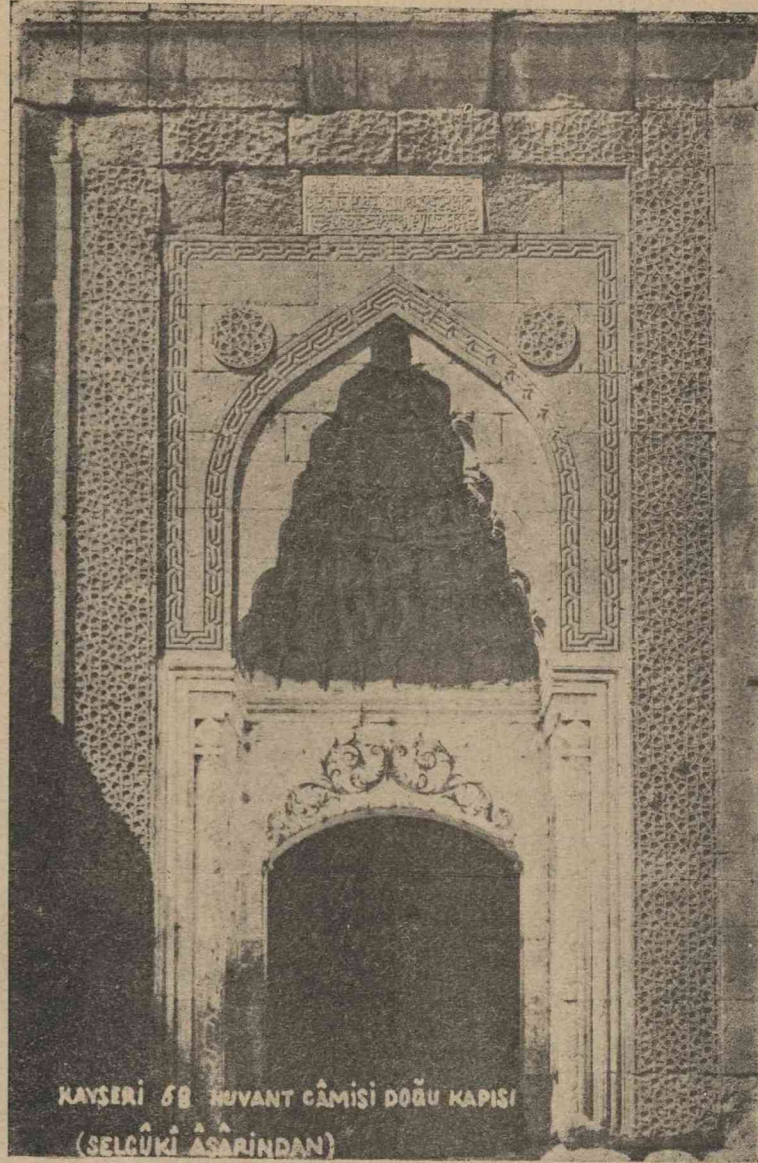
iki cinste ayrı ayrı tezahurat gösterdiği gibi yukarıda zikr ettiğimiz mizaçlarda her cinste ayrı manzaralar arz eder. bundan dolayı buluş, ihtiyarlık... ilah tahavvüllerini ihtiva etmek üzere ayrı bir kadın psikolojisi mevcuttur. Ata sözlerinin tetkikinde bu cinsi psikoloji farklarını nazarı itibare almak icap eder.

d - Ferdi seciyelerin bir de meşur ve gayri meşur ruhi hayatlar arasındaki farkı nazarı itibare almak lazımdır. (Fredut) cinsi ruhiyatın tedkikile Ata sözlerinin nasıl tenvir edilebileceğini son zamanlarda yazdığı [le mot d'esprit dans ses rapports avec l'inconscient] Yani (tekerlemeler ve gayri meşur ile münasebeti) ismindeki eserinde göstermiştir.

Bundan başka (Yung) da (Libeydu) ismindeki büyük eserinde aynı surette edebiyat ve Ata sözlerinin tahliline büyük bir ehemmiyet ayırmıştı. Bu nevi tetkikat henüz yeni olduğu için büyük neticeler beklemek kabil değilse de bilhassa (Argu lisanı) ve kaba halk Ata sözlerinin tahlili hususunda bu usulden ileride çok büyük istifadeler edileceği muhakkaktır.

Ata sözleri, birde içtimai seciye nazaran tasnif edilebilir. İçtimai seciye denince ruhi hayatımızın içtimai muhite ve onun muhtelif şekillerine intibak neticesinde aldığı hususiyetler ve tenevvüler anlaşılır. İçtimai seciye, ferdi seciyeden oldukça farklıdır. Orada biz bazan ferdi seciye itibarile muhtelif tipe dahil olanları aynı tip içerisinde toplaya bileceğimiz gibi, bazan da aynı tipe dahil olanları muhtelif içtimai tiplere ayıra biliriz.

(devam edecek)

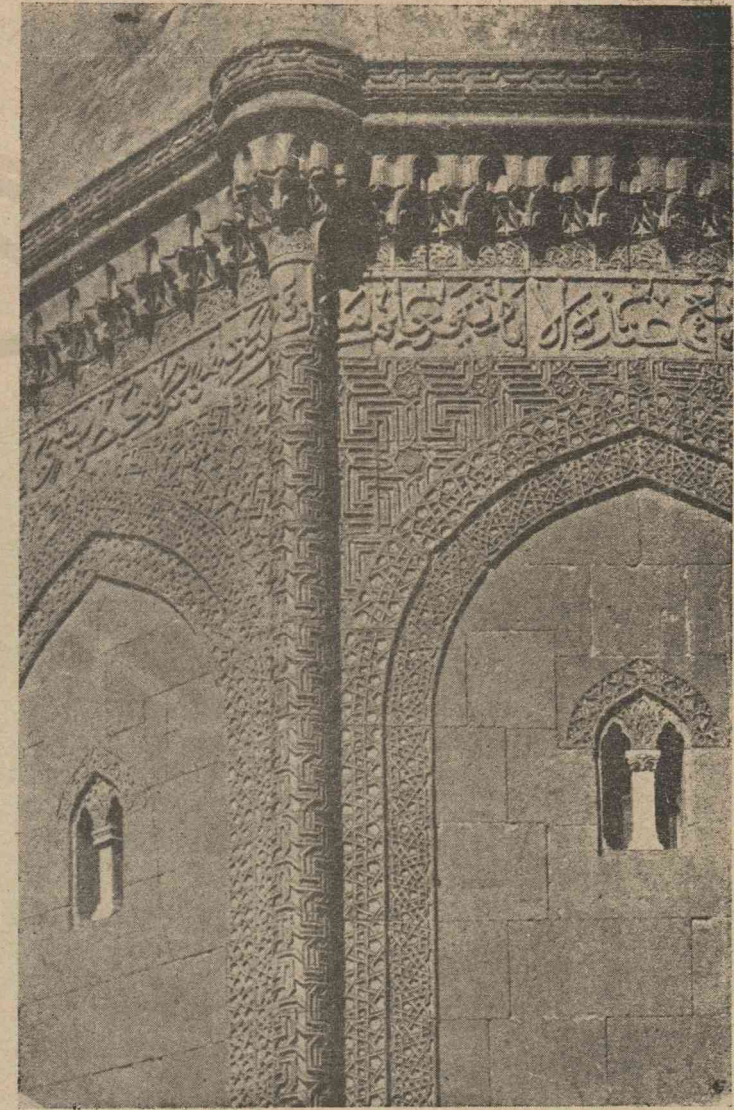

Prenses Mahperi ve essrleri
(Hunat Hatun)

Selçuk hükümdarlarından Alâeddin Keykubad bir ülkesinde dirlik düzenlik yaratmış iç ve dış siyaseti tanzim ederek komşularının hürmet ve takdirlerini kazanmıştı. Mogol hakanları Elçiler, hediyeler göndererek soydaşlarının yurdlarında hür ve mes'ud yaşamalarını diliyordu.

Alâeddin Keykubad da gönül verdiği karısı prenses Mahperi ile Antalya, Konya ve Kayseride korusuz, kaygısuz vakit geçiriyordu. prenses Mahperi Antalyanın deniz havasından Konyanın boz kırlarından hoşlanmıyor, yeşillikler arasında Erciyesin ağarmış başile göklere yükselen mauzarası, mukaddes dağın ak saçlarından sızan suların birer kaynak olarak belirdiği yerde yapılan Keykubad mesiresi ve köşkü, ruhunu okşuyor mesud çiftleri kendisine çekiyordu.

Mahperi bu tabiat güzelliği karşısında Kayseri kal'asının kâhın duvarları, leş izte sarayları içinde yaşamak, yurddaşlarını yaşatmak istemiyor bir peri gibi uçmak, uçurmak kalın burları, surları

Prenses Mahperi türbesi

aşmak istiyordu, Fakat iç ve dış kal'a haricinde ne oturacak bir dam ne de gölgesinde barınacak bir dal vardı.

Üst üste vığılan bir insan kütlesine biraz hava, güneş, sıhhat verebilmek için kal'a haricine bir çatı kurdurmayı düşündü. Yurddaki Mimar ve san'atkârlara sailer gönderdi zaten onu tanımayan onun adından sanından hiç olmazsa bir kaçını bilmeyen yoktu. O yalnız Selçuk prenselerine verilen "Honat", unvanını taşıyor.

Elsit, Elshibe elmelke, Saffetüddünya veddin [1] gibi unvanlar da layık görülmüştü.

Toplanan Mimar ve sanatkârlara kal'anın dışında ve beş yüz metre kadar uzağındaki sahayı genişleterek orada bir cami, yanı başında bir imaret yapılmasını emir etti.

Planlar çizildi, balıozlar, külünkler, taraklar günlerce işledi. Üze yakın kâhın sütunlar üzerine kâhın rler atıldı. 615 H. yılında iki muazzam abide ikmal edildi.

Hayvancılık ve hayvancılığın askerî, ktisadî, Ziraî Sıhhi cepheden tetkiki ile Baytarlığın rolü

Ferit Canköçak

(Gecen sayıdan kalan)

Tekniğin çarpışması olan umumî harpte hayvana olan ihtiyacı bir kaç rakkamla tebarüz ettirmek lazım gelirse harbi umminin ilk altı ayında Amerikadan Fransa, İngiltere, İtalya ya iki yüz milyon dolar kıymetinde 355,128 Beygir ihraç edilmiştir. Ve halen ödenemeyen harp borçları arasında kuvvetinden askeride istifade edilmek üzere getirilen hayvan borcunda vardır. Bu borç harbin devamı müddetince beş on misline balığ olmuştur. Yine harpte gıda olarak Amerikadan getirilen et, süt, yağ bedelini yazıma ithal etmeyorum.

Memleketin muhtaç olduğu Demir ağların tezayüdü nisbetinde tali şoselar kurulmaktadır. Köylü istihsalini at ve arabası ile pazar yerine ve demir yolu isyonuna getiriyor. Evvelce seri binek ve koşum ihtiyacına karşı

ağır binek ve ağır koşum intiyacı artmıştır. Hayvancılığın bu tekamülüne teknik senayiın ilerleyişi amil olmuştur.

Yurdumuz için Ziraat memleketi deniliyor. Yurdumuz ziraat memleketi olmakla beraber daha ziyade hayvan yetiştirilen bir ölkedir. Tabii ve içtimai kabiliyetlerimiz buna daha müsaittir. Bilhassa çark vilayetlerimiz hayvan menbaıdır. Köylü umumiyetle çiftçi olmakla beraber malî muvazenesini hayvancılığı ile temin eder. Memlekette 500 milyon lira radesinde bulunan hayvan serveti buna iyi bir misaldır. Umumî harpten çok perişan bir halde çıkan Macarlar iktisadî vaziyetlerini hayvancılıklarına medyundurlar ve bu sayede kalkındıklarını her zaman itiraf ederler. Yalnız bu vaziyeti temin içinde fedakarlardan çekinmemişlerdir. Damızlıkta kullanmak üzere saf kan arap

Bu ölmez abidelerin, altı kemerlerin pırlantaı eksikti. Şan'atkarlar bu eksikliği de gidermek için iki bina arasındaki boşluğa istilâktitlerle süsledikleri murabba mermer bir kaide üzerine sekiz vecihli bir çadırı andıran preses Mahperinin türbesini inşa ettiler.

Her vechini ve vecihlerde bulunan pencere ve kemerleri komşu hakanların armağanı olan prensesin, hususî odasını tezyin eden eşyanın nakışarile süs'ediler. Onun içi yaylalara kurulan son sirmalı çadrlardan daha güzel, taştan, ebedî bir çadır, bir makber diktiler. Bu üç abide ile han Mahperiye gelecek nesillere tanıttılar hemde sevdiği şehri süslediler.

Fahri Tümer

[1] türbesindeki ki abide yazılıdır.

bir aygır için 200,000 lira vermişlerdir. Azim görünen bu rakamı küçültmek istersek bu aygır sayesinde Macarlar Viyana, Berlin, Paris, Londra yarışlarında dokuz milyon lira kazanmışlardır.

Türkler ecdattan beri bu kıymetli mevzua ehemmiye vermişlerdir. Selçuklar zamanındaki atlarımız o günün en iyi evsafını

haiz bulunuyordu. Türk akıncıları ile meşhurdur. Türk akıncıları İstanbuldan çıktımı Venedik boşalır darbi meseli Türkün ata ve biniciliğe verdiği kıymeti gayet belig bir surette ifade eder.

Evliya Çelebi seyahatnamesinde birinci Viyana muhasarasında ordunun 166,200 suvariye malik olduğunu yazıyor. İmparatorluğun

Uzunyaylada yetiştirilen atlardan biri

inhitat devrinde bilhassa Kırım muharebesinden sonra at neslimiz günden güne inhitata uğradı. Kanunî Süleyman zamanında beş milyon baş ata sahip olan memleketimizde 93 harbinde hariçten at mübayaasına mecbur kaldık. Her işi alt üst eden istibdat idaresinde ölen hayvancılığımız meşrutiyette bilgisiz bir şekilde idare edildi. Cumhuriyet idaresi at ıslahını ele aldığı anda elde 31 baş derme çatma damızlık aygır mevcuttu. Çok dürbin hükümetimiz bu mevzuada kendisine layık ehemmiyeti vermesi ile bu gün damızlık mevcudumuz kadrosunda cihaşşumul aygırları havi olarak 600 baştır. Cumhuriyet hükümeti hayvanların hastalıktan vikayesini, ıslahı, ve teksirini, umdeleri arasına almıştır. Bizi her yoldan irşat eden Ulu önder senelik nutkunda her çiftçiye at sahibi yapmamızı emr etmiştir.

Geniş çiftlikler müstesna olmak üzere Traktörün ziraat hayatımızda yer alamayacağı acı misalleri ile isbat etmiştir. Bu gün Macaristan Ziraat alati imal ve ihraç eden memleket olmasına rağmen Ziraatte hayvan bilhassa at istihdamından vaz geçmemiştir. Nerede kaldığı traktör ve benzinini hariçten getirmek mecburiyetinde olan bizim gibi memleketlerde ziraatte at en mühim mevki işgal eder.

İnsanlar için bu kadar faydası olan hayvanlar o nisbette tehlikelidir!. İnsanlara hayvanlardan ge-

çen hastalıklar çoktur. Bunların başında tüberküloz, Ruam, Şarbon, Kuduz, Kızıl, Kızamık, Difteri V.S. vardır. Gerek hasta hayvanlara temas ve gerekse mevaddının istihlâki ile sirayet eden hastalıkların tedavisi ve insanlar için zararlı bir hale ifrağı tababeti Baytariyeye teveccüh etmektedir. Hayvan hastalıklarını imha ve tedavisinde evel emirde göz önüne alınan nokta sıhhati umumiye-yi vikaye olduktan sonra millî sermayemizi kurtarmaktır. İnsanlara daha ziyade et ve sütün geçen hastalıklar muhtelif yerlerde önlenmektedir. Sütün geçen hastalıklardan en mühimmi Tüberküloz dırki bu hayvanlarda yapılan mücadele ile imha edilmektedir. Sütün geçen diğer hastalıklar kızıl, kızamık, difteri hummai tifoidi ve kılai, Malta humması V. S. Baytarların bu hastalıklarla mücadeleleri ve sütün takimi sıhhati beşeri bu noktadan korur. Etle geçen hastalıklar mezbahalarda imha edilmektedir. Mezbahalar hastalığı imha yeri olmakla beraber hastalığın menşei bulmak itibari ile çok kıymetli müesseselerdir. Mezbahaların tarihi çok

NEDİR BİLMEM ?

Şu fânî dünyaya geldim geleli
Hiçbir gün gülmedim nedendir bilmem?
Uzağı, yakını gör lüm görelî
kendimi görmedim nedendir bilmem?

Kader beni bir gün dünyaya attı
Yokluktan uzakta varlığa kattı
Sonra bahtım beni bir pula sattı
Kıymetim bilmedim nedendir bilmem?

Bir zaman han idim evin bakımında
Güm güm güler idim bağçem bağımnda
Korku bilmezdim gençlik çağımnda
Şimdi ürkekleştim nedendir bilmem?

Ceylan olup düz ovada sekerdim
Şahan olup yıldızlarda gezerdim
Bülbül olup goncaları dererdim
Şimdi candan geçtim nedendir bilmem?

Dikecioğlu derki hâlim nicedir
Bütün gündüzlerim hepten gecedir
Şu yalan dünyada herkes yücedir
Ben hiçlikte piştim nedendir bilmem?

Dikecioğlu

eskidir. Miladdan 300 sene evvel Romalılar zebhiyan Forum tabir ettikleri meydanlıklarda yaparlardı. Dini hissiyat gevşedikçe Makellis tabir edilen yerlerde yapmağa başlamışlardır. Pompei de bulunan bir meydanın tarihçiler mezbaha olduğunu söylüyorlar!. Etle rin muayenesi 12 inci asırda Fransada başlamıştır. Bu keyfiyet Almanya da 18 inci asırda başlamakla beraber dev adımlarla ilerlemiştir.

Dünyada birinciliği kazanan Berlin mezbahasında 32 şirket, bir banka vardır. Buradaki müstahdem Baytar adedi 90 dır. Ayrıca 400 Trikin arama memuru vardır. Bizde hayvanların bir yerde kesimi Fatih zamanında başlar. Bu kesimin baytarı bir muayeneye tabi tutulması ise altmış sene evvelindedir. Rusyadaki mezbahaların azametini ifade etmek için S. Rusya mezbahalarındaki Frigolar iki milyon kilo eti muhafazaya

elverişli olduğunu kayıd etmekle iktifa ederim.

Baytarlık sıhhati umumiyeyi bu cebhenen bu şekilde vikaye etmekle beraber Millî servetimizi bulaşık hastalıkların savletinden kurtarmakla iktisadî vazifesini de yapar.

Hayvanlarımızda bilhassa Vebayi bakari köylünün en bi aman düşmanıdır. Köylüyü eli boğründe bırakan bu menhus hastalığın imhası Cumhuriyet hükûmetine ve Cumhuriyet Baytarlarına nasip olmuştur. Vebayi bakarinin memleketten küllüyen izalesi için tedbir almak ve ilminden istifade etmek üzre getirilen ecnebi mütehassıslar hastalığın memleketten ancak elli senede temizlenebileceğini söylemelerine mukabi! Cumhuriyet azmi ve Türk Baytarları gayreti ile hastalık sekiz senede söndürüldü. Bu müddet zarfında altı milyon lira kıymetinde 120000 baş Sığır zayıtı verdik. Ecnebi mütehasssının dediği olsa idi zayıtımız otuz milyona varacaktı. Bir kaç misal daha söylemek lazımgelirse her sene kurtarıcı olmak üzre aşılana 5 - 6 yüz bin baş koyun Keçi ve sığır şarbon ölümünden kurtarılıyor. Ve yine senevi 300000 koyun çiçek aşısı tabi tutularak muhafaza ediliyor. İktisadiyatımız üzerinde mühim tesirler yapan bu rekkamlarda kullanılan aşı ve serumları çoğu Türk Baytar Bakteryoloğlarının eseri himmeti olduğunu yazmak kadir naşinaslık olur.

Memlekete büyük hizmetler yapan G. İsmet İnönü yüksek takdir ve görüşleri ile Ankarada Baytar Fakültesini kurmakla memleketin en büyük ihtiyacına cevap vermiştir. Ferağat ve memleket aşkı ile çalışan Türk Baytarlığı Büyük Millet Meclisi kürsisinde en büyük manevî mükafatını almakla müftehirdir. Bir kanunun müzakeresinde Sayın Saylay Ziya Gevner ez cümle demiştirki: Bir Baytar yetmiş bir fikir adamıdır. Bence bir doktor, bir Baytar, bir Ziraatçı tamamilen birer fikir adamıdır. Baytar demekle bunun hiç bir vakit bir doktordan aşağı bir mesleğe sahip olduğu kimse nin hatırandan geçemez. Bakteryoloji'nin en büyük kısmı bunların elindedir. En kuvvetli insanlar bunların arasından çıkmıştır. Türk milleti bütün hareketine hayatıyatına atla girmiştir. Köyle bir millette at hekiminin, Baytarın bulunmamasına imkân yoktur. Baytarlar arasında çok yüksek insanlar vardır buradaki Baytarî müesseseleri iftiharla görüyoruz. ilmin en yüksek kısımlarında ve beşerin hayatını kurtarmak için çalışan ve ilme büyük hizmetler yapan baytar arkadaşlarımız çoktur. Bunları en yüksek sitayişle anarız. İşte biz halk hükûmetinin halkçı bir saylayının millet kürsüsünden söylediği hakikat...

Bu gün Sovyet Rusyanın geçirdiği beş senelik programında memleketin ihtiyacı olan on beş bin baytarın yetiştirilmesi ile on

Endüstri Hayatımızda

İNKİŞAF

- 2 -

Sahir Üzel

1080 tezgâhın ve 800 den fazla işcinin çalıştığı ve fabrikanın asıl güvdesi sayılan büyük binanın içindeyim. İşçiler, tavandan sallanan büyük karpuzlu beyaz abajörlerden fışkıran bol ışık altında, kendi işleri ve kendi makinalarıyla meşgul Bilhas sa bunlar arasında 14 - 30 yaş arasındaki mavi gömlekli kız ve erkek işçilerin boylarından büyük, cüsselerinden iri makinalar arasında ipde oynayan canbaz çevikliğile çalışanları insana hayret veriyor. Buniardan 5 - 6 dokuma makinasını idare edenler var. Zaten makinalar o kadar hassas ve okadar muntazam tertiplidirki, makina üzerinde fil dişi bir tarak gibi sık ve muntazam gerili bir sıra ince ipliklerden tek bir danesi kırılrsa, makina kendiliğinden stop edub üzerindeki lamba kendiliğinden heman yanıyor. Küçük işçi koşub kırılan ipe bir ilmik ve makinanın kolunu çevirince makina çıtır çıtır tekrar işliyor, lamba da

beş Boytar fakültesinin açılması vardı. Geçmişleri göz önünde tutarsak 1915 - 1917 senelerinde salgın hayvan hastalıkları ile mücadele için Amerikadan Fransaya bin iki yüz baytar getirilmiştir. Bunlar hep duyulan ihtiyaç mansuludur.

Kısaca kayt etmek lazım ge-

sönüyor. Saç kılı inceliğinde bir tel iplik şu koca makinaı durduruyor. İnce ve zayıf iki parmağın kıvrıldığı bir düğüm, makinanın karındaki mekiki şimşek gibi şakladarak yatağı içinde dakikada bimem kaç yüz kere kudurmuşcasına gelip gitmege kâfi geliyor.

Hizaya girmiş bir tabur askere bakan bir kumandan gibi şu sıralanmış makinalar içinde kalbi durmuş olanları insan, tepelerinde yanan ışıklardan sayarak 1080 tezgâhdan kaçının faaliyette olduğunu hemen sayabilir.

Tezgâhlar arasında gezerken işçi bir kızın yanına yaklaşıp makinaların gürültüsü arasında sesimi duyurmak için biraz hızlıca sordum:

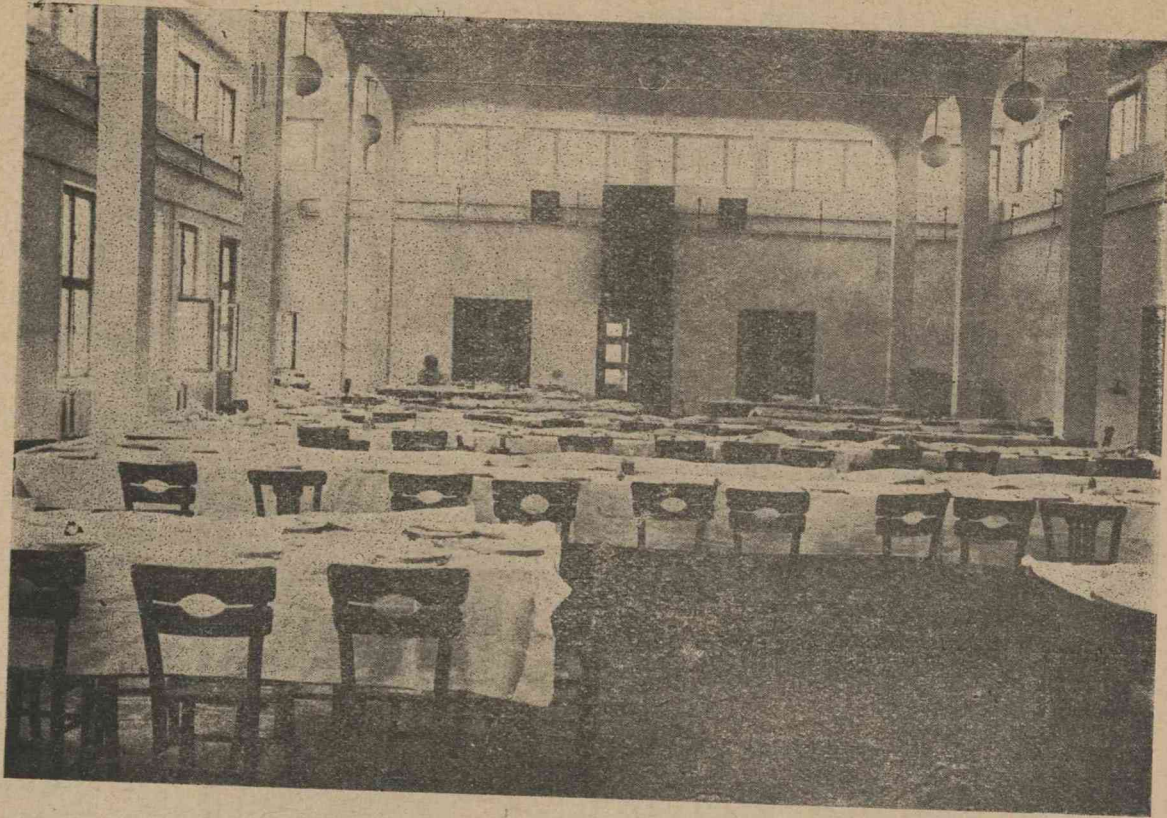
— Kaç makina kullanıyorsunuz?.

— Beş!

— Akşamları çalışırken uykunuz gelmiyormu?

— Vazife başında ve şu gürültü içinde uyuyabilirmiyiz!.

lirise Baytar sıhhati umumiyeyi korumak, salgın hayvan hastalıklarının önüne geçmek, ve hayvanların teşrih, Fizyoloji, Biyoloji, Morfoloji ve bakteryolojisini bilmek itibari ile memleketin askeri, iktisadi, ziraî hayatında bir rükn esasıdır. Ve hayvancılıkta memleketin temel taşıdır.

Bez Fabrikası Kantin Binası

— Akşamları çalışırken rahatsız olıyormusunuz?

— Hayır, gündüzleri yedi, sekiz saat uyuyorum!.

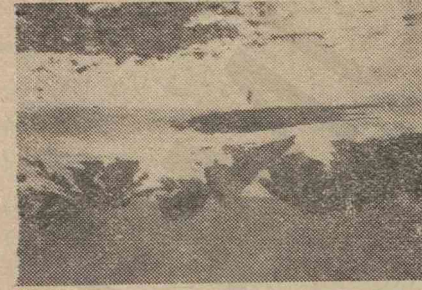
Bu yaştaki çocukların, şimdi bu saatte tatlı tatlı uyuduklarını ve bu yavrulardaki iş ve vazife bağlılığının kim bilir hangi acı ihtiyaç ve zaruretlerden doğmakta ve bu yavruların aylıklarla kim bilir kaç kişinin geçinmekte bulunduğunu düşünerek sordum:

- Kaç lira alıyorsunuz?
 - Dokuduğumuz kumaşa göre!
 - Geçen ay elinize kaç lira geçti?
 - Sağlam para 27 lira!.
 - Nerelisiniz?
 - Taş'ın köyündenim!.
- Şu fabrika yapılmazdan önce, kö-

yünün tarlasında çalışan, harmanında döven üzerinde oturub - çok az bir randman için - emegini israf ve ömrünü heba eden şu sevinli köylü kızı, şimdi makinalar üzerinde yordamlı elleri ve ince kabiliyetle çalışarak yoksul ailesinin acı derdlerine deva olub, derin ihtiyaçlarına cevap vermektedir.

Refah ve saadete susamış olanlar buradan kana kana içebilirler. kendi emek ve bileğini iş ve vazife aşkına akord eden işçiler, burada yaşar ve yaşatır. Çünkü işçi için refaha giden yol buradan geçiyor ve buradaki 3000 işçi bu yoldan ve bu kapudan geçinip gidiyor.

Beraberce gezdiğimiz arkadaş - Azizlik yapmak için olacak - Beni

gizli ve kıymetli bir hazineye girer gibi iç içe ve kapalı kapulardan bir yere götürdü. Burasını buz dolabı veyahud dondurma kutusu sandım. üzeri buzlanmış elektrikli lambasını yakınca istif edilmiş buz kalıpları karşısında üşüdüm, ve zatürlie olmaktan korkarak heman çıkmaklığımızı arkadaştan reca ettim: Burası kutbu şimali gibi.

Fabrikaya yüksek bir enerji veren büyük kazan dairesine girdik. Elli metreden fazla yükseklikte olan bu daire de yükseklikten, kazan ve furunların azamatından başım döndü. hararetin şiddetinden yanıyordum sandım. Tutulan güneşe bakar gibi, ocağın içindeki ateşlere ancak renkli camlarla baka biliyoruz. Gözün nuru, ateşin şiddeti karşısında eriyip kuruyacak gibi, hararetin dehşetinden göz kamaşıyor, sıcaklığın şiddetinden insan yanıyor: Burası cehennem gibi.

Boya haneyi gezerken dirseklerine kadar geçirdikleri lastikten kolluklarla, dumanı üstünde ilaçlı sıcak boya havuzlarında iplik boyuyanlara bakdım, buram buram terleyorlar. Adam güvdesi kalınlığında, delikli makaralara sarılı iplik bobinlerini buğulu kazanlarda boyuyanlarda öyle... Burada ter dök, şu iki üç adım ilerisindeki dondurma dolabında üşü!..

Bune teza?

Kazan dairesinin biraz yukarısında, açık sahada ve soğutma havuzunun önündeyiz!.. uzaktan muntazam köşeli dumanlı bir bulut parçası gibi görünen bu havuza yaklaştıkça serin ve insanın içine kadar tesir eden tatlı bir ruzukarla karşılaştım. Burası motörlerin istediği kaynar suların ince delikli, kalburumsu borulardan tazyikle dört beş metreye kadar havaya fışkırtan ve havada bir bulut teşkil ederek soğutulmasına mahsus bir havuz!..

Burası soğuyan suyun etrafındaki havayda serinleştirdiği, veyahut soğuk havanın, borulardan fışkıran sıcak suyu soğuttuğu yer: Burası ilkbahar gibidir.

üzerlerinde bin bir çeşid markalar, işaretler yazılı büyük mermer levhaların bulunduğu elektrikli santiralarında insan gezmekten, bir yere dokunmaktan korkuyor. Bu dairenin altında yüksek enerjili elektrikli ceryanlarının ölümü bir sukunet ve sessizlik içinde tıkalı bulunduğu ayrı ayrı hücrecikleri gezerken hem elektrikli dolu şu rakid ve durgun havadan ürkdüm, hem de her kapunun üstündeki üzerinde (ölüm tehlikesi!) yazılı iskelet resimlerinden titredim: Buranın havası sonbahar gibidir.

Fabrika geceli gündüzlü, bütün dört mevsimi dört duvar arasına tıkamıştır. Elektrikle motör; tabiatın mevsimlerine kumanda ediyor.

Neye ihtiyacın var, Sıcak mı?.. Kazan dairesine git!.

Kış mı?.. Buz dolabına koş!.

Serin bir ilkbahar havasını iste-

yorsun?.. Sovutma havuzunun etrafında gez!.

Sesiz, durğun, tüyleri bile kıpırdatmaz bir havayamı ihtiyacın var?. Eger korkmazsan elektirik santralına in!..

Burada insanın vücudu değil, termometre de, barometrede şaşırır kalır.

Döküm hanedeyiz!. Büyük kazana atılan koskoca demir kitlelerin biraz sonra lâle renginde ve kıp kızıl bir yılan kadar kıvrıla kıvrıla taş oluklardan su gibi mayileşmiş, civı-mış akdığını görünce, demirin meşhur olan selabetini düşünerek acizine acıdım!.

Kayseri Manzaralarından

Burada demiri, istenilen şekle getirmek için ne çekiçle örse, nede saatlerce düvecek bilek kuvvetine ihtiyaç görülmüyor. atı ver kazana, biraz sonra yapılan kalıpların eğricik büğrücük kıvrımları arasında zavallı ve cıvk demir, iradeye ram olmuş, istediğin şekilde ve kıp kızıl meydana geliyor.

Türk işçisi is erse, demir dahi, su gibi bulunduğu kabın şeklini almış.

Avrupa, Türk işçisindeki kabiliyeti ölçmekmi istiyor?. Bu fabrikaya gelsin, küçük büyük şu 3000 işçinin çalışma şeklini görsün, onun da - herkes gibi - o yüksek kabiliyete iman edeceğine im n ederim.

FİDAN BOYLUM

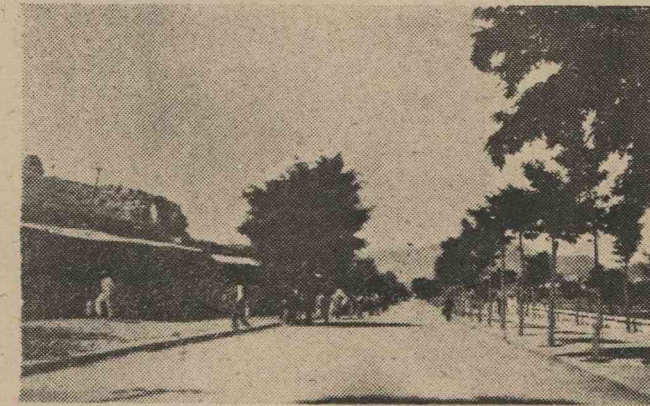
*Ey fidan boyuna bağlandığım ey;
Niçin o dudaklar beni anmıyor.
Başlığın yerlerde soluyor her şey.
Ardınca bir tek dal kımıldanmıyor.*

*Bir gönül harcadım benki yoluna.
Bir bahar tükettim bir kışa erdim.
Sen sade uzaktan gülerken buna.
Bense bak uğruna bir ömür verdim.*

*Gözlerin gönlümü aydınlatalı
İçimden her şeyi söküp atalı.
dünyayı görmiyen çılgın gibiyim.*

*Ardında bir varlık yıkılıyor bak;
Gönül yaşamaktan sıkılıyor bak.
İnanki Hayattan yılgın gibiyim*

Haşim Nezihi Okay

Kayseri Manzaralarından

Spor ve spor kulüplerinin önemi

Spor Kulüpleri. Türk nesillerini. ve Türk Gençliğini gelecek idealleri için yetiştirecek birer mabet ve aynı zamanda Gençliğe gideceği yolu işaret eden bir semboldür.

Ecdadımızın bize armağan olarak bıraktığı kıymetli bir miras vardır. (Kahramani hayat mefhumu) bu onların yalnız dünya telekkisi idi. Bütün hayat onlar için kahramanlıktan ibaretti.

Yaradılışında Sportmen olarak doğan, Sportmen olarak yaşayan ecdadımız vaktile kendi ilâhlarını Âsyadan eski Yunanıstana gönderirken Olimpiyat ve Spor ruhunda birlikte yollamışlardır. Türk milleti tarihin büyük devirlerinde daima bir Spor ulusu olarak yaşamıştır.

Bu gün Avrupada, Amerikada ve dünyanın her köşesinde bir darbimesel haline gelen (Türk gibi kuvvetli) sözü ancak ve ancak tarihin çok sonraki devirlerinin bir ifadesidir.

İşte bu gün Cumhuriyet Gençliği Atasından, Büyüklerinden aldığı kuvvet, kudret ve imanla ecdadının bıraktığı bu kıymetli mirası yeniden fethetmeye çalışıyor. Ve acunun hiç bir kuvvet ve

kudretinin mahv edemiyeceği Türklük Ruhunu yeniden bularak kendine ruh yapıyor.

Gençlik: Gevşeklikten, Bilgisizlikten, ruhu boşlamış, kanı kurumuş, cılız, bezgin, dedikoducu insanlarmı? Hayır ve asla

Cedlerine ve büyüklerine sadık, Kültürüne sahip başarılı, yaratıcı, vurtcu, yanılmayan, zinde, fedakar ve cesur insan.

Bu gün Türk gençliği. Şuurlu imanlı, ve sistemli bir çalışma ile Acun Spor aleminde yüksek ırkına has olan kuvvet ve mertebesini yeniden fethetmek için çalışıyor.

Bu günkü yaşayış, ve bu günkü hayat insanlardan büyük mikyasta Beden terbiyesi ve Spor istiyor. Bu gün her Türk vatandaşı şu kanaata sahip olmalıdır ki Spor bir heves, bir eğlence, havai bir merak değil; Bilakis bir vatan borcudur. Çünkü Türkiyenin istikbali onu taşıyacak kuvvetli, zinde ve kahraman omuzlara muhtaçtır.

Türk gençliği ancak ve ancak bu ideali tahakkuk ettirmekledeki Atasının emanet ettiği Cumhuriyet nöbeciliği ödevini başara bilsin.

Bölge Futbol Ajansı **İ. Aytürk**

Neşriyatı idare eden : SAHİR ÜZEL
Basıldığı yer : YENİ SÜMER Basımevi

Halkevleri Dergileri

Derginin adı	Halkevlerinin Adı	Kaç günde bir çıktığı
Görüşler	Adana	Aylık
Taşpınar	Afyon	"
Türk Akdeniz	Antalya	İki aylık
Altınyaprak	Bafra	Aylık
Kaynak	Balıkesir	"
Uludağ	Bursa	Üç aylık
Ülker	Burdur	Aylık
İnanç	Denizli	"
Altan	Elaziz	"
Yeni Türk	İstanbul - Eminönü	"
Halk Bilgisi Haberleri	" "	"
Aksu	Giresun	"
Fikirler	İzmir	15 günlük
Konya	Konya	Aylık
Gediz	Manisa	"
Taşan	Merzifon	"
Yeni Milâs	Milas	"
Muğla	Muğla	"
Ülker	Niksar	"
İnan	Trabzon	"
19 Mayıs	Samsun	"
Diranaz	Sinop	"
Orta yayla	Sivas	"
Bozok	Yozgat	15 günlük

Gelecek sayımızda Hüsnü Savaşçının

Medrese hayatına ait hatıraları başlayacaktır

Fiatı 10 kuruş